

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

Espoon ohjaussuunnitelma perustuu OPH:n hyvän ohjauksen kriteereihin. Hyvälle ohjaukselle on kriteereissä määritelty läpi perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen kulkevat yhteistä hyvää ohjausta määrittävät teemat. Yhteisillä teemoilla korostetaan ohjauksen jatkumon merkitystä oppilaalle ja opiskelijalle. Espoossa on laadittu ohjaussuunnitelmaa varten yhteinen pohja, jolla pyritään takamaan ohjauksen tasainen laatu jokaiselle oppilaalle koulusta riippumatta.

Koulu suunnittelee toteutustavan ja aikataulun (esimerkiksi: heti koulun alettua/ kerran jaksossa/ lukuvuoden mittaan/ päivämäärä), ja tarvittavilta osin kirjaa tiedot ohjaussuunnitelmaan. Vastuuhenkilöt on pääsääntöisesti kirjattu valmiiksi.

Ohjaussuunnitelma tehdään yhteistyössä koulun henkilökunnan, oppilaiden, huoltajien ja sidosryhmien kanssa.

Koulumäen koulun **ohjaussuunnitelma**

Ohjaussuunnitelma on käsitelty/käsitellään opettajakunnan kanssa: (19.9.2017)
yhteisöllisessä oppilashuoltotyöryhmässä: (19.9.)

Laatutavoitteet Espoossa:

- Noudatetaan valtakunnallisia hyvän ohjauksen kriteerejä
- Koulun toimintakulttuurissa on ohjauksellinen näkökulma
- Koko koulun osaava sekä ammattitaitoinen henkilöstö vastaa ohjauksesta
- Jokaisessa peruskoulussa on yhtenäiset ohjauksen toimintamallit (Laadukkaan ohjauksen malli Espoon perusopetuksessa)
- Oppilaalla on oikeus 7-9. luokilla sekä oppilaanohjaajaan että luokanvalvojaan/luokanopettajaan
- Tavoitteena on, että yhtä oppilaanohjaajaa kohden on maksimissaan noin 250 ohjattavaa
- Tavoitteena on, että luokkamuotoista ohjausta opetussuunnitelmasisältöjen mukaisesti antaa koulutuksen saanut oppilaanohjaaja
- Hyvää ohjauksellista yhteistyötä toteutetaan yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa
- Oppilaanohjaajat ovat tehtävänsä kelpoisia

Mikä on eri toimijoiden rooli onnistuneessa ohjauksessa hyvän ohjauksen kriteerien mukaan?

Rehtori / Apulaisrehtori

Rehtori luo edellytykset onnistuneelle kokonaisohjaukselle järjestämällä riittävät ja kohdennetut resurssit. Rehtori tukee koulun oppilaanohjaajaa sekä muita ohjauksen kannalta keskeisiä toimijoita.

Rehtorin ohjaukselliset tehtävät:

- Arvioinnin ohjauksellinen kehittäminen, todistukset ja hallinnolliset päätökset (esim. koulun vaihto, oppilaaksiotto).
- Joustavien opetusjärjestelyiden ja oppimisympäristöjen toteuttaminen (esim. yhteisopettajuus ja joustavat opetusryhmät).
- Alueellisen yhteistyön koordinointi (esim. nivelyhteistyö).
- Mahdollistaa oppilaanohjaajan ammattitaidon ylläpitämisen.

Koulusihteerin ohjaukselliset tehtävät:

- On hallinnon asiantuntija.
- Hänen tehtäviään on mm. hallinnollisten tunnusten jakaminen.
- Vastaa koulukyyteihin, TET-matkakortteihin ja ateriakorvauksiin liittyvistä asioista ja lomakkeista.
- Toimii Opintopolun yhteyshenkilönä.
- Kouluttautuu riittävästi ohjaukseen liittyvien asioiden hoidossa ja hallinnollisten järjestelmien käytössä. (Esimerkiksi Wilma, Primus, Opintopolku, matkakortit ja ateriakorvaukset TET -jaksoihin liittyen)

Luokanopettajan / aineenopettajan ohjaukselliset tehtävät

- Toimii ryhmänsä lähiohjaajana ja opiskelun motivoijana.
- Perehdyttää koulun käytänteisiin ja vastaa oppilaidensa ryhmäytymisestä.
- Huomioi opetuksessa ja arvioinnissa erilaiset oppijat sekä ottaa huomioon ryhmädynamiikan omilla tunneillaan.
- Seuraa oppilaidensa opintojen etenemistä ja hyvinvointia yhdessä huoltajien kanssa ja ohjaa tarvittaessa henkilökohtaisesti.
- Antaa tarvittavaa ohjausta koululaisen taidoissa, oppimaan oppimisen taidoissa sekä sosiaalisissa taidoissa.

- Tuntee oman aineensa opiskelutekniikat ja ohjaa oppilasta oppimaan oppimisen taitoja omassa aineessaan.
- Tutustuttaa oppilaita koulun, perheiden ja lähiympäristön ammatteihin.
- On selvillä oman oppiaineensa jatkokoulutusmahdollisuuksista ja työelämän tarpeista, ja mahdollistaa niihin tutustumisen.

Luokanvalvojan ohjaukselliset tehtävät:

- Toimii ryhmänsä lähiohjaajana ja opiskelun motivoijana.
- Perehdyttää koulun käytänteisiin ja vastaa oppilaidensa ryhmäytymisestä.
- Seuraa oppilaidensa opintojen etenemistä ja hyvinvointia yhdessä huoltajien kanssa
- Ohjaa oppilaan tarvittaessa oikean henkilön luo (esim. terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi).

Laaja-alaisen erityisopettajan ohjaukselliset tehtävät:

- Yhteistyössä aineenopettajien kanssa erityisopettaja tunnistaa tukea tarvitsevat oppilaat.
- Auttaa oppilaita löytämään omat opiskelutavat sekä tukee aineenopettajia monipuolisten opiskelumethodien käytössä.
- Huolehtii oppimiseen liittyvien testien järjestelyistä.
- Antaa tarvittaessa lausunnon harkinnanvaraista yhteishakua varten.
- Ohjaa oppilaitaan jatko-opintojen suunnittelussa yhteistyössä oppilaanohjaajan kanssa.

Kuraattorin ohjaukselliset tehtävät:

- Kuraattori tukee oppilaan hyvinvointia, opiskelumotivaatiota, kasvua, itsenäistymistä ja elämänsuunnittelua.
- Hän on tukena myös elämän eteen tuomissa haastavissa tilanteissa, kuten sosiaalisesti haastavissa tilanteissa.
- Kuraattori tukee oppilaiden ryhmäytymistä.

Psykologin ohjaukselliset tehtävät:

- Auttaa oppilasta elämäntilanteeseen ja opiskeluun liittyvissä ongelmissa.

- Tekee myös tarvittavat oppimiseen liittyvät arvioinnit ja lausunnot.
- Antaa tarvittaessa lausunnon harkinnanvaraista yhteishakua varten.

Terveydenhoitajan ohjaukselliset tehtävät:

- Auttaa oppilaita ymmärtämään terveiden elämäntapojen merkityksen opiskelun sujumisessa ja elämänhallinnassa.
- Kertoo oppilaalle mahdollisten sairauksien rajoituksista ammatinvalinnassa.

Oppilaanohjaajan työtehtävät 7–9.luokilla ja lisäopetuksessa:

- Antaa henkilökohtaista sekä pienryhmäohjausta; henkilökohtaista ohjausta on tarjottava vähintään kaikille 9.-luokkalaisille kerran ja lisäopetuksen oppilaille kaksi kertaa lukuvuoden aikana.
- Pitää luokkamuotoista ohjausta opetussuunnitelmasisältöjen mukaisesti.
- Oppilaanohjauksen ydinsisällöt liittyvät opintojen aikaiseen ohjaukseen.
- Ohjaa jatko-opintoihin hakeutumiseen ja ammatinvalintaan.
- Tutustuttaa oppilaita työelämään TET -jaksojen ja mahdollisten yritysvierailujen välityksellä.
- Järjestää infotilaisuuksia ja tiedottaa ohjauksellisista asioista, kuten esimerkiksi yhteishaku- ja jatko-opintotilaisuudet.
- Ylläpitää vuorovaikutusta sähköisten järjestelmien kautta (mm. Wilma, sähköiset oppimisympäristöt).
- Osallistuu vanhempaintilaisuuksiin ohjauksen asiantuntijan roolissa.
- Osallistuu moniammatilliseen opiskelijahuoltotyöhön ohjauksen pedagogisena asiantuntijana.
- Suunnittelee ja koordinoi ohjausta oman koulun sisällä.
- Ylläpitää ammattitaitoaan osallistumalla mm. opinto-ohjaajien kokouksiin ja koulutuksiin.
- Tekee yhteistyötä muiden peruskoulujen, toisen asteen, korkea-asteen, TE-keskuksen, yritysten, elinkeinoelämän ja muiden ohjaukseen liittyvien tahojen kanssa.

Ohjauksen vuosisuunnitelma teemoittain

Koulu voi lisätä mahdolliset tarkennukset reunasarakkeeseen ja koulukohtaiset erityishuomiot niille erikseen varattuun tilaan kunkin pääteeman alle.

RIITTÄVÄ JA MONIPUOLINEN OHJAUS			
Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Laadukas ohjaus <ul style="list-style-type: none"> Ohjaukseen on varattu resursseja siten, että oppilaalla on mahdollisuus saada riittävästi monipuolista ja jatkuvaa ohjausta tarpeensa mukaan koko opintojen ajan Mahdollisuus sekä henkilökohtaiseen että ryhmämuotoiseen ohjaukseen 	Rehtori tukee työyhteisön ohjauksellista otetta ja kohdentaa resurssit siten, että riittävä ohjaus on mahdollinen (esim. samanaikaisopetus, joustavat ryhmittelyt, tukiopetuksen käyttö jne.).	rehtori	Lukujärjestykseen merkitään kevään suunnittelun pohjalta palkkitunteja, joiden aikana on mahdollista ryhmitellä oppilaita yli luokkarajojen.
	Oppilaita ohjataan sekä ryhmässä että tarvittaessa henkilökohtaisesti (esim. ohjauskeskustelut). Henkilökohtaista ohjausta on tarjottava vähintään kaikille 9.-luokkalaisille kerran ja lisäopetuksen oppilaille kaksi kertaa lukuvuoden aikana.	luokanopettaja/ aineenopettaja oppilaanohjaaja	erityisluokanopettaja
Työvälineet ja niiden hallinta <ul style="list-style-type: none"> Wilma Oppimisympäristöt Primus/Kurre Opintopolku 	Wilma on koko yhteisön tärkeä työväline kommunikoinnissa.	koko koulu	Wilmaa käytetään poissaolojen, tiedotuksen ja ilmoitusluonteisten asioiden hoidossa. Painavat ohjauselliset tai kasvatukselliset asiat hoidetaan puhelimitse tai henkilökohtaisissa tapaamisissa.
	Fronter ja mahdollinen muu sähköinen oppimisympäristö, -alusta tai -sovellus on käytössä monen aineen opetuksessa.	fronter- vastuuhenkilöt, opettajat	Käytämme erityisopetukseen soveltuvia sähköisiä oppimateriaaleja. Opettajilla on mahdollisuus käyttää googledrivea ja Fronterin luokan huonetta.

	Primus/Kurre- ohjelmat ovat koulun tietohallintajärjestelmä, jonne syötetään mm. oppilaiden henkilötiedot ja suoritukset.	rehtori Koulusihteeri	Koulusihteeri hallinnoi Primus-oppilasrekisteriä, suunnittelee arvioinnin aikataulua yhdessä rehtorin kanssa ja tulostaa todistukset
	Wilma-tunnukset jaetaan kansliasta ja huoltajien tunnuksien luonti on huoltajien vastuulla.	koulusihteeri	Tarvittaessa koulusihteeri neuvoo huoltajia Wilma-tunnusten luomisessa.
	Opintopolkuun siirretään vuosittain päättöluokkalaisten tiedot ja niitä päivitetään tarvittaessa.	koulusihteeri oppilaanohjaaja	Opetushallituksen ohjeistuksen ja aikataulun mukaan
Muita koulukohtaisia erityis- huomioita	Osa oppilasta hakee jatko-opintopaikka joustavassa haussa	oppilaanohjaaja	Joustavan haun ohjeiden mukaan

AKTIIVISUUDEN, OSALLISUUDEN JA VASTUULLISUUDEN TUKEMINEN

Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Ohjattavan osallisuus, aktiivisuus ja vastuullisuus <ul style="list-style-type: none"> Ohjaus on toteutettu tavalla, joka vahvistaa oppilaiden aktiivisuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta omaan elämäänsä ja oppimiseensa liittyvissä prosesseissa ja pää- 	Oppilaita ja huoltajia tuetaan ainevalintojen tekemisessä, yläkoulussa oppilaita tuetaan ainevalintojen itsenäiseen tekemiseen.	luokanvalvoja, aineenopettaja, oppilaanohjaaja	erityisluokanopettaja
	Oppilasta tuetaan ottamaan vastuuta omaan oppimiseen liittyvissä asioissa sekä ottamaan osaa opintokokonaisuuksien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin eri oppiaineissa ja niiden yhdistelmissä.	luokanvalvoja, aineenopettaja, oppilaanohjaaja	erityisluokanopettaja

<p>töksenteossa.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ohjaus vahvistaa oppilaan osallisuutta oppilas- ja koulu yhteisössä sekä kasvattaa yhteiskunnan ja työelämän jäsenyyteen. 	Oppilaille tarjotaan mahdollisuutta osallistua koulun yhteisten asioiden hoitamiseen (esim. oppilaskunta, tukioppilastoiminta, kerhotoiminta, Verso ym.)	kaikki opettajat sekä erityisesti oppilaskunnan ohjaavat opettajat, tukioppilasohtajat, kerhotoiminnasta vastaavat opettajat ym.	
Muita koulukohtaisia erityisuuioita	Oppilaskunta kokoontuu säännöllisesti ja järjestää kahvion yläkoulun oppilaille kaksi kertaa viikossa. Yläkoulun oppilailla on mahdollisuus ryhmäyttävään toimintaan erityisluokanopettajien ja laaja-alaisen erityisopettajan kanssa.	Koulumäen oppilaskunnan ohjaava opettaja	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

OHJAUS ON YHTEISTÄ TYÖTÄ

Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
<p>Koko koulu ohjaa</p> <ul style="list-style-type: none"> Ohjaus on koulun henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti. 	Luokanvalvoja / Luokanopettaja seuraa oppimisessa edistymistä, oppilaan hyvinvointia ja tukee oppilaita koulun arjessa, esimerkiksi oppimisen haasteiden ja puuttuvien suoritusten kartoitus yhdessä aineenopettajien kanssa.	luokanvalvojat / luokanopettajat erityisopettajat, aineenopettajat	erityisluokanopettajat
	Opettajien tarjoama henkilökohtainen ohjaus oppilaille ja vanhempain illat auttavat opintojen aikaisten valintojen suunnittelussa ja tekemisessä.	opettajat	erityisluokanopettajat
	Aineenopettajat kertovat oman aineensa jatko-opintomahdollisuuksista ja ohjaavat oppilaita oppimaan omassa aineessa.	aineenopettajat	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

	Oppilaanohjaajan tarjoama henkilökohtainen- ja mahdollinen pienryhmäohjaus auttaa urasuunnittelussa ja jatko-opintojen suunnittelussa.	oppilaanohjaajat	Oppilaanohjaaja on mukana yhdeksännen luokan oppilaiden jatko-opintoihin suuntautuvassa HOJKS-tapaamisessa.
	Oppilaanohjaajan pitämät luokkamuotoiset oppilaanohjauksen tunnit.	oppilaanohjaajat	Luokkamuotoiset oppilaanohjauksen tunnit pitää oppilaanohjaaja ja/tai oma erityisluokanopettaja
Muita koulukohtaisia erityis- huomioita	<i>Kirjoita tähän</i>	<i>Kirjoita tähän</i>	<i>Kirjoita tähän</i>

TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN

Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Tasa-arvo ohjauksessa <ul style="list-style-type: none"> Oppilaanohjausta kehitetään suunnitelmallisesti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Ohjaus toteutetaan tavalla, joka edistää oppilaan luottamusta omiin tasavertaisiin mahdollisuuksiinsa koulutuksessa ja työelämässä. 	Opetuksessa, yleisessä puheessa ja kaikessa kanssakäymisessä kiinnitetään erityishuomiota tasa-arvon edistämiseen.	oppilaanohjaajat aineenopettajat laaja-alainen erityisopettaja luokanvalvojat / luokanopettajat	oppilaanohjaaja ja erityisluokanopettajat
	Oppiainekohtaisessa ohjauksessa käsitellään monipuolisesti, ennakkoluulottomasti ja tasa-arvoisesti vaihtoehtoja oppilaan omien suunnitelmien ja valintojen tueksi.	aineenopettajat oppilaanohjaajat	oppilaanohjaaja ja erityisluokanopettajat
	Oppilaanohjauksessa esitellään tasapuolisesti erilaisia koulutusvaihtoehtoja.	oppilaanohjaajat	oppilaanohjaaja ja erityisluokanopettajat

<ul style="list-style-type: none"> Oppilasta tuetaan tiedostamaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitys valinnoissaan. 	Ohjaus toteutetaan tavalla, joka edistää oppilaan itse-tuntemusta ja luottamusta tasavertaisiin mahdollisuuksiinsa koulutuksessa ja työelämässä.	koko koulu	oppilaanohjaaja ja erityisluokanopettaja
Muita koulukohtaisia erityis-huomioita	Perusopetuksen aikana järjestämme oppilaille esteettömän opiskeluympäristön ja jatko-opinnoissa pyrimme etsimään oppilaille opiskelupaikan, joka pohjautuu oppilaan vahvuuksiin ja opiskeluympäristön, joka myöskin olisi esteetön.	koko koulu	oppilaanohjaaja, erityisluokan opettaja

KOULUTUKSEN NIVELVAIHEET			
Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Ohjaus nivelvaiheissa <ul style="list-style-type: none"> Nivelvaiheen ohjaus ja yhteistyö siirtymävaiheissa on suunniteltua ja toimivaa Oppilaalle järjestetään mahdollisuuksia tutustua yläkoulussa opiskeluun sekä opiskeluun toisen asteen oppilaitoksissa 	Koulutulokkaille järjestetään tutustumispäivä. Koulutulokkaiden huoltajille järjestetään koulutulosinfotilaisuus. 1.-luokkalaisten huoltajien kanssa käydään koulunaloituskeskustelut. Pidetään dialogisia vanhempainiltoja.	luokanopettajat rehtori erityisopettajat	Erityisluokanopettaja ja rehtori Jokaiselle uudelle oppilaalle tarjotaan mahdollisuutta henkilökohtaiseen tulopalaveriin, jossa kartoitetaan oppilaan vahvuudet ja tuen tarpeet
	1.-luokkalaisia ohjataan koululaisen taidoissa sekä ryhmän jäsenyydessä. Kummioppilastoiminta tukee koulun aloitusta.	luokanopettajat erityisopettajat aineenopettajat	erityisluokanopettajat
	Yhteishaku ja jatko-ohjaus <ul style="list-style-type: none"> Ohjauksella varmistetaan oppilaan taidot hankkia tietoa jatko-opinnoista sekä toimia sähköisissä hakujär- 	Pidetään vanhempainiltoja (Kvartti-malli) liittyen 6. ja 7. luokkien nivelvaiheeseen. Annetaan ohjausta 6.-luokkalaistille ja heidän huoltajilleen yläkoulun hakumenettelyyn liittyen. 6. luokkalaisten huoltajien kanssa käydään arviointikeskustelu, jossa samalla annetaan nivelvaiheen ohjaavaa palautetta. Keskustelurunko toimii tiedonsiirtolomakkeena yläkouluun.	luokanopettajat aineenopettajat erityisopettajat OTR-ryhmä

<p>jestelmissä</p> <ul style="list-style-type: none"> Jatko-ohjauksella varmistetaan oppilaan siirtyminen perusopetuksen jälkeisiin opintoihin tai muuhun ohjattuun toimintaan 	6. luokan oppilaiden ja huoltajien yläkouluun tutustuminen ja vanhempainillat.	aineenopettajat, oppilaanohjaaja, rehtori	Koulumme on yhtenäiskoulu ja oppilailla on mahdollisuus jatkaa alakoulusta yläkouluun.
	Suunnitellaan kesken lukuvuotta tulevien tai koulua tai luokkaa vaihtavien ohjaaminen ja ryhmäyttäminen. Uusien yläkoululaisten ohjaaminen ja ryhmäyttäminen.	luokanvalvojat, rehtori, aineenopettajat, oppilaanohjaaja, tukioppilaat	Erytysluokanopettaja Jokaiselle uudelle oppilaalle tarjotaan mahdollisuutta henkilökohtaiseen tulopalaveriin, jossa kartoitetaan oppilaan vahvuudet ja tuen tarpeet
	Yhteishausta tiedottaminen, tiedonsiirtoluvan kerääminen, huoltajan kuuleminen sekä hakuun valmistautuminen.	oppilaanohjaajat, rehtori, laaja-alainen erityisopettaja	Järjestämme vuosittain erillisen vanhempainillan jatko-opinnoista, yhteishaun aikatauluista ja Koulumäen käytänteistä yläkoulun oppilaille ja huoltajille. Huoltajien kuuleminen ja tiedonsiirtoluvan pyytäminen järjestetään joko HOJKS-neuvottelussa tai erillisessä kuulemistilaisuudessa. Hakuun valmistautuminen tehdään koululla yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa.
	Yhteishaun ohjaaminen ja seuranta.	oppilaanohjaaja	Oppilaanohjaaja tapaa huoltajat ja oppilaan henkilökohtaisesti, keskustelee jatko-opintomahdollisuuksista pohjautuen oppilaan vahvuuksiin ja kuulee huoltajat yhteishakua varten. Yhteishaun tuloksista tiedotetaan sekä huoltajia että oppilaita.
	Pääkaupunkiseudun yhteisen opiskelutietolomakkeen esitäyttö ja tulostus. Ohjaukseen liittyvät lomakkeet ja info annetaan päättötodistuksen yhteydessä.	oppilaanohjaaja, koulusihteeri	Oppilaanohjaaja täyttää lomakkeen ohjeen mukaan.
	Yhteishaun tulosten tultua kesällä tapahtuva jälkiohjaus, ohjaus muihin oppilaitoksiin ja opetusmuotoihin sekä ilman opiskelupaikkaa jääneiden oppilaiden tilas-	oppilaanohjaaja	Oppilaanohjaaja käy kesällä koulussa ja varmistaa, että kaikilla yhdeksäsluokkalaisilla on jatko-

	tointi etsivää nuorisotyötä varten.		opintopaikka ja ohjaa opiskelupaikan hakemisessa, jos se olisi jäänyt saamatta.
	Opetuksen järjestämisen kannalta olennaisen tiedon siirto pyynnöstä toiselle asteelle uuden lukuvuoden alettua.	rehtori, erityisopettaja, luokanohjaaja, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, oppilaanohjaaja, aineenopettaja	
Muita koulukohtaisia erityis- huomioita	Pedagogisten asiakirjojen siirtyminen	erityisluokanopettaja	Oppilaan HOJKS-kopio siirtyy pyydettyä uuteen oppilaitokseen.

OHJAUS KOULUTUKSEEN JA URAVALINTOIHIN LIITTYVIEN PÄÄTÖSTEN TUKENA

Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Jatko-opintomahdollisuudet ja niihin tutustuminen <ul style="list-style-type: none"> Ohjaus tukee opintojen suorittamista sekä oppilaan sijoittumista jatko-opintoihin Ohjaus tukee oppilaan aktiivista ja kriittistä tiedonhankintaa 	Oppilaita ohjataan hakemaan tietoa eri lähteistä ja palveluista. Tiedonhallintataitoja opetellaan suunnitelmallisesti (TIHA).	oppilaanohjaajat aineenopettajat laaja-alainen erityisopettaja luokanvalvojat / luokanopettajat	Erytisluokanopettaja
	Oppilaille järjestetään tilaisuuksia tutustua kouluihin ja oppilaitoksiin sekä jatko-opintoihin avoimissa omissa, oppilaanohjauksen tunneilla koulussa / esittelykiertueilla sekä osana oppiaineiden opetusta.	oppilaanohjaajat aineenopettajat laaja-alainen erityisopettaja luokanvalvojat / luokanopettajat	oppilaanohjaaja Tarvittaessa ohjataan oppilas koulutuskokeiluun yhteistyössä huoltajan kanssa mahdollisella KELAN tuella

	Oppilaanohjauksessa esitellään tasapuolisesti erilaisia ammatteja ja tehdään mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäyntejä.	luokanopettajat aineenopettajat oppilaanohjaajat	Oppilaat vierailevat ohjatusti ammattioppilaitoksissa ja tutustuvat myös erityisammattikouluihin ja opistoihin
Muita koulukohtaisia erityis- huomioita	Koulussamme on ohjauksen vuosikello, joka esitellään vanhempainillassa. Vuosikello auttaa huoltajia ja oppilaita hahmottamaan hakuprosessia ja aikatauluja konkreettisemmin.	oppilaanohjaaja	Vuosikello on lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

TYÖELÄMÄTAIDOT JA TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMINEN

Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Työelämäyhteistyö, työelämä- tietous ja työelämään tutus- tuminen <ul style="list-style-type: none"> Ohjaus tukee oppilaan työnhakuvalmiuksien ja työelämätaitojen kehittymistä ja työllistymistä 	Oppilailla on ikäkaudelle sopivia koulun sisäisiä vastuutehtäviä. Oppilas pääsee osallistumaan ja seuraamaan koulun eri ammatteja.	luokanopettajat	Oppilaskunta pitää kahviota kahdesti viikossa.
	TET-jaksolla tai muulla työelämään tutustumiskäynnillä oppilas pääsee aidosti tutustumaan työelämään. TET-jakson oppia hyödynnetään oppiainerajoja rikkoen	oppilaanohjaajat luokanvalvojat aineenopettajat	

<ul style="list-style-type: none"> Yrittäjyyteen tutustuminen on tärkeä osa työelämän ymmärrystä 	ja moniammatillisesti.		
	Oppilaanohjaaja käy aktiivisesti ja muut ohjauksesta vastaavat mahdollisuuksien mukaan työelämäyhteistyöhön liittyvissä koulutuksissa esim. TAT ja Teknologia-teollisuuden infot ja tuovat omaksumaansa tietoutta koululle ja opetukseen.	oppilaanohjaajat, aineenopettajat, rehtori	<i>Kirjoita tähän</i>
	Yritteliäisyyteen kannustaminen ja yrittäjyyteen tutustuminen sekä yritysvierailut. Oppilaat pääsevät osallistumaan johonkin koulun ulkopuoliseen työelämään tutustumishankkeeseen (esim. Yrityskylä).	luokanopettajat luokanvalvojat, aineenopettajat, oppilaanohjaajat	Oppilaat tutustuvat yrityskylään kutsun mukaan
	Mahdollisuuksien mukaan toteutetaan OPE-TET -päiviä.	opettajat	<i>Kirjoita tähän</i>
Muita koulukohtaisia erityis-huomioita	Seitsemänsillä luokilla on kolmepäiväinen TET-jakso keväisin. Kahdeksannella ja yhdeksännellä on kaksiviikkoinen TET jakso syksyisin. Oppilaille, jot eivät selviydy yksin TET-jaksoilla järjestetään TET tuettuna.	oppilaanohjaaja, erityisluokanopettaja	Oppilas voi suorittaa työelämään tutustumisen myös oman koulun tutussa työpaikassa sekä tarvittaessa osittain tai kokonaan avustajan tuella

VUOROVAIKUTTEINEN YHTEISTYÖ OHJAUKSEN TUKENA JA OHJAUSPALVELUISTA TIEDOTTAMINEN

Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Vuorovaikutteinen yhteistyö ja osallistaminen ohjauksen tukena	Vuorovaikutuksen väylinä toimii Wilma-järjestelmä ja oppilaille sekä huoltajille suunnatut tilaisuudet, tapaamiset ja keskustelut.	koko koulu	Erytislukonopettajat tapaavat vanhemmat HOJKS-neuvottelussa. Koulusihteeri neuvoo Wilma-tunnusten luomisessa.

<ul style="list-style-type: none"> Kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö on osallistavaa, suunnitelmallista ja sujuvaa 	<p>Moniammatillinen yhteistyö ja osallistaminen toteutuu mm. yhteisöllisessä OHR-ryhmässä sekä monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja projekteissa sekä alueellisessa kasvatuskumppanuusverkostossa.</p>	<p>rehtori yhteisöllinen-OHR opettajat</p>	<p>Opettajat virailevat suunnitelmallisesti vuosittain yhteisöllisessä oppilastyöryhmässä ja oppimisen tuen ryhmässä. Oppilashuollon väki kirjoittaa kyselyin luokkien ilmapiiriä. Oppilaat osallistuvat monialaisten opintokokonaisuusien suunnitteluun.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Oppilaiden osallistaminen ja moniammatillinen ja monialainen yhteistyö 	<p>Kannustetaan oppilaita osallistumaan oppilaskuntatyöhön ja koulun kehittämiseen.</p>	<p>oppilaskunnan ohjaajat rehtori</p>	<p>Oppilaskunta kokoontuu säännöllisesti, oppilaskunta järjestää kahviotoimintaa.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Yhteistyö lähialueen esiopetuksen ja koulujen kanssa sekä eri koulutuksen järjestäjien ja toisen asteen oppilaitosten kanssa tukee oppilaan sujuvaa siirtymistä eri kouluasteille ja jatko-opintoihin 	<p>Kummioppilaat tukevat uusia oppilaita 1. luokan tai esiopetuksen oppilaita.</p>	<p>luokanopettajat tukioppilas-ohjaajat</p>	<p>Seitsemännenten luokan oppilaat ryhmätetään vuosittain.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Uusin ohjauksellinen tietotaito koulun käytössä 	<p>Tukioppilaat tukevat uusia oppilaita 7.luokan opintojen alussa ja järjestävät yhteisöllisiä tapahtumia.</p>	<p>rehtori erityisopettajat luokanopettajat oppilaanohjaaja</p>	<p>Uudelle oppilaalle ja huoltajille tarjotaan mahdollisuus henkilökohtaiseen tulopalaveriin. Oppilaat vierailevat ohjatusti ammattioppilaitoksissa ja tutustuvat myös erityisammattikouluihin ja opistoihin.</p>
<p>Ohjauksesta tiedottaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilas ja hänen huoltajansa saavat ajantasaista tietoa ohjauspalveluista perusopetuksessa. Ohjauksesta tiedotetaan 	<p>Oppilaanohjaaja osallistuu aktiivisesti hänelle osoitetuihin ohjauksellisiin tilaisuuksiin ja tuo tietoutta oppilaille ja työyhteisöön.</p> <p>Oppilaanohjaaja tukee muita ohjauksen toimijoita omassa työyhteisössään.</p>	<p>oppilaanohjaaja</p>	<p><i>Kirjoita tähän</i></p>

erilaisin menetelmin. Tiedottaminen on aktiivista ja suunniteltua.	Oppilaita ja huoltajia tiedotetaan ohjaukseen liittyvistä asioista. - vanhempainillat - nettisivut - ohjauskeskustelut - wilma –viestit ja tiedotteet	rehtori luokanvalvoja oppilaanohjaaja	Opettaja varmistaa HOJKS-neuvotteluissa, että huoltajalla on toimiva vuorovaikutuskanava käytössään, Wilma-tunnukset koulusihteeriltä tai muu yhteydenpito-kanava.
Muita koulukohtaisia erityishuomioita	Järjestämme vanhempainillan, jossa kerrotaan eri tiedottamisen ja vuorovaikutuksen kanavista, kuten Wilmasta ja Fronterista ja syksyisin erillisen vanhempainillan jatko-opinnoista, yhteishaun aikatauluista ja Koulumäen käytänteistä yläkoulun oppilaille ja huoltajille.	koko koulu	ICT-vastuhenkilö ja sihteeri Koulun kotisivut päivitetään vuosittain